

GENÇLİK ve SPOR İL MÜDÜRLERİNİN GÖREV ALANLARINI ÖNEM VE ZAMAN BAKIMINDAN DEĞERLENDİRMELERİ

Güner EKENCİ (*)

ÖZET

Bu çalışma, gençlik ve spor il müdürlerinin görev alanlarından, halkla ilişkiler, personel işleri, mali konular, gençlik, ve spor faaliyetleri, tesis işletmeciliği konularına verdikleri önem ve ayırdıkları zamanı tesbit etmeye yöneliktir.

Araştırma sonunda gençlik ve spor faaliyetleri ile tesis işletmediğinin "çok önem" verilen ve "zaman" ayrılan alan olduğu görüldü. Verilen önem ve ayrılan zaman sıralamasında halkla ilişkilerin üçüncü, mali konuların ise son sırada kaldığı belirlendi.

Halkla ilişkilere verilen önem ve ayrılan zamanın çok, personel işlerine ise, ayrılan zamanın yetersiz olduğu kanaatine varıldı.

Anahtar Kelimeler: Spor yönetimi, il müdürlüğü, görev alanları

EVALUATION OF YOUTH AND SPORT PROVINCE DIRECTOR'S DUTY FIELDS IN CASE OF IMPORTANCE AND TIME

ABSTRACT

The purpose of this study was to assess importance and time given to subjects of Public Relations, Personnel Affairs, Finance Affairs, Youth and Sport Activities and Facility Management which are duty fields of Youth and Sport Province Director.

Data was collected by a questionnaire which was sent to, Province Directors that are administrators of province units of Youth and Sport General. Director.

At the end of this study, it was found that "the most important" and "time" given subjects were Youth and Sport Activities and Facility Management. In importance and time given ranking it was followed with Public Relation and Financial Affairs.

It was found that given importance and time to Public Relation was much and Personnel Affairs was insufficient.

Key Words: Sport Administration, provincial directorate, duty fields.

(*) Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/ANKARA

GİRİŞ

Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, Başbakanlığa bağlı Gençlik Spor Genel Müdürlüğünün taşra uzantıları olarak, topluma "değerli hizmet" hazırlayıp sunan birimlerdir. Yetki genişliği esaslarına göre ili yöneten vali aynı zamanda Gençlik ve Spor İl Başkanındır. Valinin devrettiği yetkiler çerçevesinde, Gençlik ve Spor İl Müdürleri, illerdeki gençlik ve spor faaliyetlerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Ancak, 3289 Sayılı Kanunun Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yüklediği, "Vatandaşın ve okuldışı gençliğin fizik, moral güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, cimmastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek; gençliğin boş zamanlarının değerlendirilmesine ilişkin hizmetleri yürütmek, bilgi ve beceri kursları düzenlemek, gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri almak" (m. 2/a) görevinin Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin yeterince iyi yürütemediği görüntüsü hakimdir.

Gençlik ve spor işleri gibi toplum açısından önemli bu iki fonksiyonu gerçekleştirebilmek için yöneticilerin akademik bilgiye ve yönetim tecrübesine sahip olmaları gerekir.

Aksi halde bu kişiler ilin gençlik ve spor faaliyetlerini toplumun beklentilerine uygun olarak yönetmede zorlanırlar.

Yönetim özelliklerini ve prensiplerini kazandırmak için lisans ve lisans üstü düzeyde eğitim veren bir çok akademik kurum vardır. Ancak, bir kuruluş için geçerli olan yönetim ve yönetici özelliklerinin bir diğeri için geçerli olmadığını savunan görüşler de bulunmaktadır (Frost ve Marshall, 1977). Çünkü, her teşkilatın yürütmekle sonumlu olduğu görevlerle ilgili bazı özel durumları bulunmaktadır. Bu nedenle, bir ilin gençlik ve spor örgütünün yönetimi, diğerkunım ve kuruluşlara göre farklılıklar gösterebilmektedir. Hatta, illerin özelliklerine göre gençlik ve spor teşkilatlarının yapısı ve işleyişi de değişebilmektedir.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin faaliyetleri aynı anda yerine getirilmesi gereken çok farklı görevleri kapsamaktadır.

Bunların arasında, diğerkişi, gnıp ve kımımlarda karşılıklı iletişim, anlayış ve işbirliğinin sağlanıp, sürdürülmesi ve geliştirilmesini amaçlayan **halka ilişkiler**, kunım çalışanlarının özlük hakları, görevlendirmek, istihdam, hizmetiçi eğitim, disiplin, sağlık ve yönlendirilmeleri gibi konuları içeren **personel işleri**, bütçe, alım-satım, tahakkuk, hesap vb. hususları kapsayan **mali konular**; il düzeyindeki çeşitli spor dallarında ferdi veya takım sporları müsabaka organizasyonları ile gençliğin boş zamanlarını değerlendirtmelerini sağlayacak (kurs, seminer, spor okulları, antrenman programları ve düzenlemeleri vb.) **gençlik ve spor faaliyetleri**; illerdeki çeşitli hizmet ve programların yürütüldüğü mekan ve malzemelerin kullanılması, tahsisi ile bakım-onarımı gibi işleri ihtiva eden **tesis işletmeciliği** alanları bulunmaktadır.

Genel yönetim performansı ise, bu görev alanlarının herbirine verilen önem ve ayrılan zaman ile doğru orantılıdır.

Şüphesiz, bu görev alanlarıyla ilgili olarak yürütülen sevk ve idare işlerinden bir kısmının alt kademedeki yöneticilere ve çalışanlara, otorite ve karar alma yetkisinin devredilmesi modern yönetimin gereklerindedir (Adalı, 1986, s. 35)

Yöneticinin yetki devretmesindeki amaç, işgörenin hizmet yeteneğini en üst düzeye çıkartmak ve harcanılan zamanı en aza indirmektir (Sergiovanni, 1977, s. 97). Başarılı yöneticiler zamanın kıymetli bir "mal" olduğunun ve bunun sağduyu ile kullanılması gerektiğinin farkındadırlar. Onlar, gereksiz zaman harcamayı önlemek ve avantaj sağlamak için faaliyetlerini dikkatle planlamaktadırlar (Sisley, 1983, s. 75). Zira yöneticilerin ancak zamanlarını iyi kullandıkları takdirde kalıcı ve etkili projeler geliştirebildikleri, aksi halde günlük işlerin arasında kayboldukları bilinmektedir. Nitekim, kâr amacı gütmeyen işletmelerin yöneticileri icraatlarıyla ilgili önemsiz konularda saatlerce tartışarak vakit israf ettiklerinden şikayetçidüler (Drucker, 1993, s. 247).

Öte yandan, her ilin kendine özgü coğrafi, sosyal, kültürel, idari ve iktisadi farklılıkları vardır. Gençlik ve Spor İl Müdürleri de sosyal statüleri ve görevleri itibariyle, yöre insanına daha iyi ve kalıcı hizmet vermek için halkla ilişkiler kurup, onlarla bütünleşerek, onların spor ve boş zaman değerlendirme alışkanlıklarını anlamak ve sportif aktivitelere katılımı yaygınlaştırmak üzere halkı yönlendirmek ve bilinçlendirmek zorundadırlar.

Dolayısıyla Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin görev alanlarına giren faaliyetleri planlayıp yürütmede, bu konulara verdikleri öncelik ve ayırdıkları zaman önem taşımaktadır.

Bu noktadan hareketle eldeki çalışmanın amacı, illerde gençlik ve sporla ilgili görevleri yürütmekte sorumlu bulunan Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin **halkla ilişkiler, personel işleri, mali konular, gençlik ve spor faaliyetleri, tesis işletmeciliği** başlıkları altında toplanan yönetimle ilgili bu beş alana verdikleri önem ve ayırdıkları zamanı tesbit etmektir.

YÖNTEM

Genel tarama modeli içinde yürütülen bu araştırma için, gençlik ve spor il müdürlerine kişisel bilgilerin ve yönetim faaliyetleri esnasında sorumlu oldukları görev alanlarına ayırdıkları zaman ile verdikleri önemin derecesinin soruşturulduğu iki bölümü bir anket uygulanmıştır.

Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin tamamı (79 il müdürü) araştırma kapsamına alındığı için ayrıca örnekleme seçimine gidilmemiştir. Posta yoluyla gönderilen anketlerin geriye dönüş oranı %70.9'dur. Dolayısıyla, 56 anket değerlendirilmiştir.

Anket soruları uzman ve öğretim elemanlarının görüş ve düşüncelerine başvurularak hazırlanmıştır.

Elde edilen veriler, frekans tekrarları ve bunlara ilişkin yüzdelerle ifade edilerek yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1- İl Müdürlerinin Kişisel Özellikleri

Tamamı erkek olan 56 yöneticiden 15'i (9626.8) 40 yaşın altında, 23'ü (%41.1) 40-45, 14ü (%25) 46-50 yaşları arasında, 4'ü (%7.1) 50 yaşın üstündedir. Bu verilere göre anketi cevaplayanların 2/3'sinden fazlası 45 yaşın altındaki kuşağı temsil etmektedir.

İl müdürlerinin tamamı herhangi bir yüksek öğrenim kurumundan mezundur. Bunlar arasında beden eğitimi ve spor eğitimi görenler 12 kişi (%21.4) dir. Bunlardan ikisi (%3.6) Gençlik Spor Akademisi çıkışlıdır. Beden eğitimi öğretmenleri haricindeki öğretmenlik formasyonuna sahip olanların oranı %39.3'tür. İl müdürleri arasındaki öğretmen kökenlilerin %57.1'lik oranı dikkat çekmektedir. Bu gelişme Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, Milli Eğitim Bakanlığımıza bağlı olduğu önemlerine, gençlik ve spor teşkilatının çeşitli birimleri ile birlikte il müdürlüklerine öğretmenlerin naklen tayinlerinin yapıldığı izlenimi vermektedir.

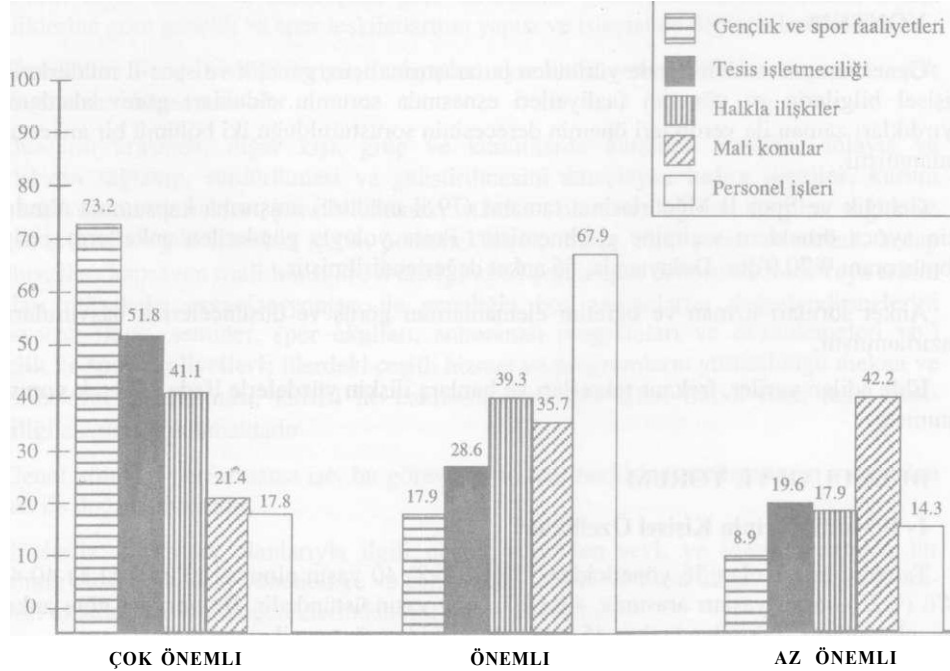
Ayrıca, il müdürlerinin %21.4'ü (12 kişi) iktisat ve işletme, %8.9'u (5 kişi) açık öğretim, %3,6'sı (2 kişi) mühendislik, %1.9'u (1 kişi) ilahiyat fakültelerinden mezundur. İl müdürlerinden ikisi ise (%3.6) bitirdiği yüksek öğrenim kurumunun türünü belirtmemiştir.

Toplam kamu görevi süresi bakımından anketi cevaplayan yöneticilerin tamamına yakını (94.6) 16 yılın üzerinde hizmete sahiptir. Dolayısıyla 10-15 yıl arasında kamu hizmeti bulunanların oranı sadece %5.4 (3 kişi) dür. Bunun nedeni ise, il müdürü olmak üzere en az on yıl kamu hizmeti şartı bulunmasıdır.

2. Faaliyet Alanlarına Verilen Önem

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün, giriş bölümünde tanımları yapılan halkla ilişkiler, personel işleri, mali konular, gençlik ve spor faaliyetleri ve tesis işletmeciliği alanlarını "çok önemli", "önemli", "az önemli" kategorilerindeki değerlendirme sonuçları Çizelge 1'de görülmektedir.

Çizelge 1: Görev Alanlarına Verilen Önem Sıralaması

Bu görevler arasında **gençlik ve spor faaliyetlerini** "en önemli" bulan yöneticilerin oranı %73.2'dir. **Tesis işletmeciliği** ise cevap verenlerin %51.8'ince "en önemli" görev alanları içinde ikinci sıraya yerleştirilmiştir. **Halkla ilişkiler** ise üçüncü sırayı (%41.1) teşkil etmektedir. **Mali konular** %21.4 **personel işleri** %17.8 ile "çok önemli" bulunan görev alanları arasında 4. ve 5. sıralarda yer almaktadır*.

Gençlik ve spor il müdürlerinin görev-yetki ve sorumluluklarının; illerindeki kitle sporunu yaygınlaştırma, yetenekli, başarılı ve ümit vadeden sporcuları seçme ve koruma, spor dallarını geliştirme, gençlerin boş zamanlarını değerlendirme, gibi konularda yoğunlaştığı göz önüne alındığında, **gençlik ve spor faaliyetlerine** ilişkin görev alanlarının "en önemli" alan olarak zikredilmesi doğaldır.

Öte yandan il müdürlüklerinin, özellikle yarışma sporları için sporcuların performanslarının üst düzeyde tutulmasını sağlayıcı antrenman programlarının uygulanması, il ve federasyon müsabakaları için tesislerin hazırlanması, bakımı-onarımı gibi doğrudan spor olayının gerçekleştirilmesi ile ilgili konulara öncelik tanıdıkları da, **tesis işletmeciliğini** "en önemli" ikinci alan olarak görmelerinden anlaşılmaktadır.

İl müdürlerinin "çok önemli" gördükleri alanı sıralamasında üçüncü olan (%41.1) **halkla ilişkiler**; kurum ve faaliyetleri hakkında toplumda olumlu bir izlenim oluşturulmasına, gençlik ve spor aktivitelerinin tanıtımı ve geliştirilmesine, tesislerin etkin işletilmesine önayak olmaktadır. Bunun başarılabilmesinde ise, basın kuruluşları dahil, özel ve diğer kamu kurumlarıyla, kişilerin desteğini, işbirliğini sağlayıp, sürdürmek bakımından halkla ilişkilerin il müdürlerince bu denli önem verilmesi isabetli görülmektedir.

Ancak "çok önemli" kategorilendirilmesinden sonra "önemli" görülen alanlar içinde de halkla ilişkilerin yine %40'a yaklaşan bir orana sahip olması, diğer alanların ihmal edildiği kanısını uyandırmaktadır.

Öte yandan, il müdürlerince "çok önemli" nitelendirilen işler arasında dördüncü basamakta yer alan **mali işler**; yıllık faaliyet programı çerçevesinde il müdürlüğü gelirlerinin usulü dairesince sarfını, gerekli görünen hallerde harcama fasılları arasında aktarmaların yapılmasını, müdürlüğe bağlı ünitelerin bütçe taslaklarının incelenmesini ve valinin onayıyla bunlara ödenek ayrılmasını, İl Hesap Alım-Satım, Bilet ve Ayniyat mevzuatına uygun şekilde her türlü gelirlerin zamanında ve uyulması gereken hükümlere dayanarak, takibinin ilgili şube müdürü ve muhasiple birlikte yapılmasını kapsamaktadır. Bunun yanında, il müdürünün "il ihale" ve "emanet" komisyonlarının başkanı olma sıfatıyla sorumlulukları da bulunmaktadır.

Durum böyle iken, **mali konuların** "en önemli" görevler arasında **personel işlerinden** daha önce zikredilmesi kabul edilebilir gözükmemektedir. Zira, bir il müdürünün mali konulardaki sarfettiği mesainin kapsamı büyük ölçüde konuyla ilgili uzmanların mevzuata göre hazırladıkları evrakların gözden geçirilmesi ve imzalanmasından ibarettir. Oysa, il müdürlerinin "çok önemli" işler sıralamasında sonucu basamağa yerleştirdikleri personel işleri alanına sahip görevler sadece aynı biçimde tekrarlanan bir mevzuat çerçevesinde; onların tayin, terfi, atama vb. işleriyle sınırlı değildir. Çünkü, il müdürlerinin "öncelik" verdiği görevlerin yürütülmesi, diğer bu* ifadeyle emrindeki personelin daha iyi iş

görebilmesi için çalışanların, eğitimini, yetiştirilmesini ve katılımını sağlama, mali konulardan daha ön planda tutulmalıdır. Bu sebeple, işletmelerde işgörenin tatmini ve verimliliğinin artırılması **personel işleriyle** yakından ilgilidir (Yüksel, 1990, s. 132). Bu husus ise, personel yönetimine "önem vermeyi" ve "zaman ayumayı" gerektiren demokratik liderlik davranışıdır. Aynı zamanda bir teşkilatın olgunluk derecesinin de göstergesidir (White ve Karabetsos, 1987, s. 20,21).

Nitekim, il müdürlerince **personel işlerinin** ikinci kategorideki "önemli" görevler arasında, %67.9'luk bir oranla, diğer alanlara göre daha üst basamağa taşımalarından da konuya ehemmiyet verdikleri anlaşılmaktadır (Bkz. çizelge 1).

3- Faaliyet Alanlarına Ayrılan Zaman

Yöneticilerin çoğu, bazı konuların kendileri için "çok önemli" olduğunu söylerler, ancak böyle nitelendirdikleri hususlara da yeterli zaman ayıramadıklarından sürekli yakınırırlar.

Konuyu bu bakış yönünden değerlendirmek üzere il müdürlerine söz konusu görev alanları için sarfettikleri "çalışma saatlerini" yüzdelenülmüş zaman dilimleri ile ifade etmeleri istenmiş, cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Görev Alanlarına Harcanılan İş Zamanı Yüzdesi

Zaman Yüzdesi	Cevap Sayıları ve Yüzdeleri									
	Halkla İlişkiler		Personel İşleri		Mali Konular		Sportif Konular		Tesis İşletmeciliği	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
% 1-5	3	5.4	5	9.0	7	12.5	-	-	2	3.6
% 6-10	13	23.2	13	23.2	20	35.7	1	1.8	6	10.7
%11-15	8	14.2	18	32.1	12	21.4	2	3.6	14	25.0
% 16-20	9	16.1	11	19.6	11	19.6	4	7.1	6	10.7
% 21-25	11	19.6	5	9.0	2	3.6	12	21.4	14	25.0
% 26-30	3	5.4	4	7.1	3	5.4	10	17.9	7	12.5
% 31-35	4	7.1	-	-	1	1.8	9	16.1	4	7.1
%36-40	3	5.4	-	-	-	-	6	10.7	1	1.8
% 41-45	1	1.8	-	-	-	-	2	3.6	-	-
% 46-50	1	1.8	-	-	-	-	8	14.2	2	3.6
% 51-55	-	-	-	-	-	-	1	1.8	-	-
% 56-60	-	-	-	-	-	-	1	1.8	-	-
% 60-100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Yığılmalar göz önüne alındığında;

İl müdürlerinin	% 73'ü	Halkla ilişkilere	iş zamanının	% 6 ila 25'ini
	%75'i	Personel İşlerine		% 6 ila 20'sini
	%89'u	Mali konulara		% 1 ila 20'sini
	% 83'u	Sportif konulara		% 21 ila 50'sini
	% 84'ü	Tesis işletmeciliğine		% 6 ila 30'unu

ayırmaktadır.

Bu durum değerlendirildiğinde il müdürlerinin görev alanları arasında en fazla zamanı **sportif konular** almaktadır. Bu alanda çalışma zamanlarının %20'sine kadar olan kısmını harcayanların oranı %12 ile oldukça düşük iken, %20'nin üzerinde mesai verenler %88'e ulaşmaktadır. İkinci en fazla mesai harcanan görev alanı ise, yine sportif konuların bir diğer boyutunu temsil eden **tesis işletmeciliğidir**. Zira, il müdürlerinin %73'ü çalışma zamanlarının %11 ila 30'unu tesislerin rasyonel kullanımı, bakımı, denetimi ve yeni tesislerin yapımına ayırmaktadırlar.

Araştırmaya katılan müdürlerce alışılmış işler kapsamındaki **personel işleri** ile **mali konulara** ayrılan iş zamanı %6 ila 20 arasında yoğunlaşmaktadır. **Halkla ilişkilerde** ise bu yoğunluk, mesainin %6 ila 25'i arasındadır, dolayısıyla en fazla zaman harcanan üçüncü görev sahası olarak ortaya çıkmaktadır.

İl müdürlerinin seçilmiş görev alanlarına ayırdıkları iş zamanı, "çok önemli" gördükleri faaliyetlere ilişkin cevaplarıyla uyum göstermektedir (Bkz. Çizelge 1).

Ancak "önemli" görev alanları sıralamasında açık farkla birinci sırada bulunan (%67.9) **personel işlerine** ayrılan zamanın günlük mesainin 1/5'ini oluşturması düşündürücüdür.

Bu husus personel işlerinin il müdürlerince "önemli" görülmeyle birlikte asli görev ad-dedikleri gençlik ve spor faaliyetleri ve tesis işletmeciliği konularına yoğunlaşarak, bu alana yeterli zamanı ayırmadıklarını göstermektedir.

SONUÇ

İl müdürlerinin değişik görev alanlarına verdikleri önem ve ayırdıkları zamanın analizi, gençlik ve spor faaliyetleriyle tesis işletmeciliğini daha değerli gördüklerini ortaya çıkarmaktadır. Yöneticilerce halkla ilişkiler alanını "çok önemli" sıralamasında üçüncü, "önemli" sınıflamasında ise ikinci konumunda, bu denli ön plana çıkarılması; hem gençlik ve spor faaliyetlerinin uygulanması hem de tesislerinin işletilmesiyle doğrudan ilgili kişileri ifade eden personelin seçimi, yetiştirilmesi ve yönlendirilmesi görevlerine yeterince zaman ayırmadıklarını düşündürmektedir. Diğer bir deyişle, gençlik ve spor il müdürlerinin görevlerini gerçekleştirmede, örgütün iç dinamizmini geliştirecek çalışmalarla kurumun et-

kinliğini ve prestijini arttırmak yerine, dışa dönük çabalarla bunu sağlamayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır*.

KAYNAKLAR

- Acar, M., (1994), **Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Araştırması**, DPT Sosyal Planlama Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Adalı, S., (1986), **Katımlı Yönetim**, Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yayını, İstanbul.
- Drucker, F.P., (1993), **Gelecek İçin Yönetim**, çev.: F. 'Üçcan, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Frost, R.B., Marshall, S.J. (1977), **Administration of Physical Education and Athletics**, Wm. C. Brown, Dubuque.
- Sergiovanni, T. J., (1977), **Handbook for Effective Department Leadership**, Allyn and Bacon Inc., Boston.
- Sisley, L. B., (1983), "Timely Tips: Time Management for the Administrator", **Physical Educator**, 40(2): 69 - 78.
- White, R.H., J. Karabetsos, (1987), "A Comparative Analysis. Administrative Characteristics of HPERD Administrators", **JOPERD**, 8(7): 18 -21.
- Yüksel, Ö., (1990), **Personel Organizasyonu**, Gazi Üniversitesi İİBF Yayını, Ankara.